

اعتباریابی و رواسازی نسخه فارسی فهرست شادکامی پمبرتون

الهام مقیمی^۱، محترم نعمت‌طاوسی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۳۰

تاریخ وصول: ۱۳۹۶/۰۹/۱۷

چکیده

برای بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی فهرست شادکامی پمبرتون (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳)، ۶۷۷ (۴۸۱ زن، ۱۹۶ مرد) دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به شیوه نمونه‌برداری مرحله‌ای انتخاب شدند و به فهرست شادکامی پمبرتون پاسخ دادند. با محاسبه همبستگی هر ماده با نمره کل و تحلیل عاملی تأییدی ماده‌های فهرست، ماده‌ای حذف نشد. اعتبار فهرست از طریق همسانی درونی ۰/۹۰ و اعتبار بازآزمایی آن ۰/۹۲ به دست آمد. به منظور مطالعه روایی همگرای این فهرست، همبستگی آن با سیاهه شادکامی آکسفورد، مقیاس حرمت خود روزنبرگ و مقیاس درونی بودن، افراد قدرتمند و شانس لونسون و برای روایی واگرا همبستگی آن با سیاهه افسردگی بک و مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت آیزنک محاسبه شد. ضرایب روایی همگرا از ۰/۵۲ تا ۰/۸۳ و روایی واگرا از ۰/۷۲ تا ۰/۸۰ به دست آمد. نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی و چرخش‌های واریماکس و ابلیمین منجر به استخراج یک عامل شد، که ۴۷ درصد واریانس کل را تبیین کرد. ساختار تک‌عاملی فهرست تأیید شد و همه شاخص‌ها برازش خوبی را نشان داد. در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که فهرست شادکامی پمبرتون ابزاری معتبر در نمونه دانشجویی است و می‌تواند در پژوهش‌های آتی سودمند باشد.

واژگان کلیدی: شادکامی، بهزیستی، اعتبار، روایی، تحلیل عاملی

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب (نویسنده مسئول)
elham75@yahoo.com

۲. استادیار روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب
nemattavousi@yahoo.com

مقدمه

در طول تاریخ، شادکامی^۱ به‌عنوان هدف غایی وجود جسمانی در نظر گرفته شده است. به عقیده ارسطو^۲ شادکامی هدف و نهایت وجود انسان است و بر دیگر ملاحظات دنیوی برتری دارد (لیوبومیرسکی^۳، ۲۰۰۱). به‌رغم اهمیت شادکامی تنها در چند دهه اخیر تحقیقات گسترده‌ای در مورد شادکامی و موضوع‌های مرتبط با بهزیستی فاعلی^۴ به‌وسیله ابزارهایی با ویژگی‌های روان‌سنجی رضایت‌بخش اندازه‌گیری انجام شده است. با توجه به ظهور روان‌شناسی مثبت‌نگر^۵، تلاش‌های بسیار زیادی برای روشن شدن مفهوم شادکامی صورت گرفته است. شادکامی، از احساس خرسندی و رضایت تا لذت شدید متغیر است. اگرچه معانی شادکامی در نزد افراد متفاوت است؛ اما اکثر افراد در این مورد اتفاق نظر دارند که این کلمه یک گرمای هیجانی^۶ است (پاردوسی^۷، ۱۹۹۵). برخی از مؤلفان شادکامی را معادل بهزیستی فاعلی و به‌عنوان ترکیبی از رضایت از زندگی و تعادل تکرار عاطفه مثبت و منفی می‌دانند (دینر، سندوک و پاووت^۸، ۱۹۹۱؛ نقل از لیوبومیرسکی، تیکاک و دی‌ماتیو^۹، ۲۰۰۶). تعریف دیگر شادکامی عبارت است از مقدار ارزش مثبتی که فرد برای خود قائل است (وین‌هوون^{۱۰}، ۱۹۹۷). آرگیل و کراسلند^{۱۱} (۱۹۸۷) شادکامی را به‌عنوان سه بخش مهم فراوانی و درجه عاطفه مثبت یا احساس خوشی، میانگین سطح رضایت در طول یک دوره و نداشتن احساس منفی افسردگی و اضطراب تعریف می‌کنند. مفهوم شادکامی تا حد زیادی به مفاهیم لذت‌گرایی^{۱۲} و فضیلت‌گرایی^{۱۳} وابسته است. طبق تعریف وین‌هوون (۲۰۰۳) لذت‌گرایی روشی از زندگی است که بر اساس گشودگی به تجربه‌های لذت‌بخش تعریف می‌شود. لذت‌گرایی معمولاً بر لذت کوتاه‌مدت متمرکز

1. happiness
2. Aristotle
1. Lyubomirsky, S.
2. subjective well-being
3. positive psychology
4. glow
5. Parducci, A.
6. Diener, E., Sandvik, E., & Pavot, W.
7. Lyubomirsky, S., Tkach, C., & DiMatteo, M. R.
8. Veenhoven, R.
9. Argyle, M., & Crossland, J.
10. hedonism
11. eudaimonia

است و به لحاظ نظری، ترکیبی از افزایش عاطفه مثبت و کاهش عاطفه منفی است. برابر دانستن بهزیستی با خوشی لذت‌گرایانه یا شادکامی پیشینه‌ای طولانی دارد (کیز، ۲۰۰۶). از سوی دیگر، گروهی از اندیشمندان به جای برابر دانستن بهزیستی با لذت، آن را با فضیلت معادل می‌دانند و معتقدند که بهزیستی صرفاً به معنای تجربه لذت نیست (رایان و دسی، ۲۰۰۱). فضیلت‌گرایی بر جریان‌های وسیع‌تر زندگی به‌ویژه تلاش برای "زندگی خوب" و گسترش استعداد فرد متمرکز است و مستلزم آن است که فرد با تلاش و پیگیری فعالیت‌های هدفمند، به آنچه در او هست تمام و کمال دست یابد (ریف و سینگر، ۲۰۰۸). فضیلت‌گرایی به‌طور عملی از طریق بهزیستی روان‌شناختی^۵ بیان می‌شود.

در حال حاضر پژوهش در زمینه شادکامی یا بهزیستی در دو مقوله مجزا انجام می‌شود: (۱) بهزیستی فاعلی با تمرکز بر تجربه‌های فاعلی فرد از شادکامی (مؤلفه عاطفی^۶) و رضایت از زندگی (مؤلفه شناختی^۷) (دینر^۸، ۱۹۸۴؛ دینر و همکاران، ۱۹۸۵؛ دینر، لوکاس و اویشی^۹، ۲۰۰۲ و ۲) بهزیستی روان‌شناختی، با تمرکز بر پیشرفت شخصی، توانایی فرد برای حل چالش‌های زندگی و میزان خودشکوفایی فرد در زندگی (ریف، ۱۹۸۹؛ ریف و سینگر، ۲۰۰۸). اما تا چندی پیش، اندازه‌های شادکامی فقط یکی از دو مؤلفه عاطفی یا شناختی را ارزیابی می‌کرد یا ارزیابی کلی به‌صورت تک‌ماده‌ای بود که ویژگی‌های روان‌سنجی را تأمین نمی‌کرد، مانند «به‌طورکلی، در مورد این روزها چه می‌گویید؟ آیا می‌گویید خیلی شاد، نسبتاً شاد یا نه‌چندان شاد هستید؟» (گورین، ورف و فلد^{۱۰}، ۱۹۶۰) و «در مجموع، چقدر از زندگی خود راضی هستید؟» (اندروز و ویتی^{۱۱}، ۱۹۷۶). فوردایس^{۱۲} (۱۹۸۸) نیز برای سنجش بهزیستی هیجانی اندازه‌های شادکامی با دو ماده را تهیه کرد که

1. Keyes, C. L. M.
2. Ryan, R. M., & Deci, E. L.
3. good life
4. Ryff, C. D., & Singer, B. H.
5. psychological well-being
6. affective
7. cognitive
8. Diener, E.
9. Diener, E., Lucas, R. E., Oishi, S.
10. Gurin, G., Veroff, J., & Feld, S.
11. Andrews, F. M., & Withey, S. B.
12. Fordyce, M. W.

شدت و تکرار عاطفه را می‌سنجد. ماده‌ها عبارت بود از: (۱) به‌طور کلی، معمولاً چقدر احساس شادی یا ناشادی دارید؟ و (۲) به‌طور متوسط چند درصد از مواقع احساس می‌کنید که شاد، ناشاد یا خنثی^۱ هستید؟

از دیگر مقیاس‌های مرتبط می‌توان به مقیاس رضایت از زندگی^۲ (دینر و همکاران، ۱۹۸۵)، عاطفه‌سنج^۳ (کامن و فلت^۴، ۱۹۸۳)، مقیاس‌های عاطفه مثبت و منفی^۵ (واتسون، کلارک و تلجن^۶، ۱۹۸۸)، مقیاس شادکامی فاعلی^۷ (لیوبومیرسکی و لپر^۸، ۱۹۹۹)، مقیاس شادکامی افسردگی^۹ (جوزف و لویس^{۱۰}، ۱۹۹۸)، پروتکل تحقیقی عاطفه و شادکامی^{۱۱} (استونز^{۱۲} و همکاران، ۱۹۹۶)، فهرست شادکامی آستین^{۱۳} (سلیگمن^{۱۴} و همکاران، ۲۰۰۵)، سیاهه شادکامی آکسفورد^{۱۵} (آرگیل، مارتین و کراسلند^{۱۶}، ۱۹۸۹)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد^{۱۷} (هیلز و آرگیل^{۱۸}، ۲۰۰۲) و سیاهه شادکامی فوردایس^{۱۹} (آیزنک^{۲۰}، ۱۹۹۰) اشاره کرد.

فهرست شادکامی پمبرتون^{۲۱} (هرواس و وازکز^{۲۲}، ۲۰۱۳) ابزاری بین‌فرهنگی است که اخیراً برای اندازه‌گیری بهزیستی تلفیقی^{۲۳} و مشاهده تغییر در بهزیستی گسترش یافته است. این فهرست نه تنها حیطه‌های مختلف بهزیستی را پوشش می‌دهد، بلکه روش‌های مختلف

1. neutral
2. Satisfaction With Life Scale (SWLS)
3. Affectometer
4. Kammann, R., & Flett, R.
5. Positive & Negative Affect Schedule (PANAS)
6. Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A.
7. Subjective Happiness Scale
8. Lyubomirsky, S., & Lepper, H. S.
9. depression-happiness scale
10. Joseph, S., & Lewis, C. A.
11. Short Happiness and Affect Research Protocol (SHARP)
12. Stones, M. J., Kozma, A., Hirdes, J., & Gold, D.
13. Steen Happiness Index (AHI)
14. Seligman
15. Oxford Happiness Inventory (OHI)
16. Argyle, M., Martin, M., & Crossland, J.
17. Oxford Happiness Questionnaire (OHQ)
18. Hills, P., & Argyle, M.
19. Fordyce Happiness Inventory
20. Eysenck, M. W.
21. Pemberton Happiness Index (PHI)
22. Hervás, G., & Vázquez, C.
23. integrative well-being

ارزیابی را اعمال می‌کند. این فهرست تلفیقی ۲۱ ماده دارد و قلمروهای مختلف بهزیستی به‌خاطر سپرده شده^۱ (بهزیستی لذت‌گرایانه^۲، کلی^۳، فضیلت‌گرایانه^۴ و اجتماعی^۵) و بهزیستی تجربه‌شده^۶ (مانند رویدادهای احساسی مثبت و منفی در روز گذشته) را شامل می‌شود. حجم قابل‌ملاحظه فعالیت‌های پژوهشی در زمینه شادکامی نشان‌دهنده اهمیت موضوع شادکامی است. شادکامی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی و تعیین‌کننده سلامت روانی هر فرد، بر بسیاری از ابعاد فردی و اجتماعی مؤثر است. شادکامی یکی از ویژگی‌های لازم برای رشد و خلاقیت است که رضایت از زندگی و زندگی توأم با موفقیت مستلزم آن است. از آنجاکه این پرسشنامه‌ها مبتنی بر قضاوت پاسخ‌دهنده است، به عوامل اجرایی، محیطی، فرهنگی و زبانی حساس است و باید در فرهنگ‌های مختلف هنجاریابی شود. این پژوهش برای تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی فهرست شادکامی پمبرتون شکل گرفته است تا بتوان از آن به‌عنوان یک ابزار قابل‌اعتماد و معتبر در پژوهش‌های آتی استفاده کرد.

روش

جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ از سطح کاردانی تا دکترا بود. نخست بر اساس روش نمونه‌برداری مرحله‌ای، سه واحد دانشگاهی تهران جنوب، پزشکی و علوم و تحقیقات انتخاب شدند. سپس از دانشکده هنر و معماری از واحد تهران جنوب، دانشکده پزشکی از واحد پزشکی و دانشکده فنی و مهندسی از علوم و تحقیقات چند کلاس به‌تصادف برگزیده و از این کلاس‌ها ۷۰۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند (هومن، ۱۳۸۵) و به فهرست شادکامی پمبرتون، سیاهه شادکامی آکسفورد، مقیاس حرمت خود روزنبرگ^۷، مقیاس درونی بودن، افراد قدرتمند و شانس^۸، مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت آیزنک^۹ و سیاهه افسردگی

-
1. remembered well-being
 2. hedonic
 3. general
 4. eudaimonic
 5. social
 6. experienced well-being
 7. Rosenberg Self-Esteem Scale
 8. Internality, Powerful Others and Chance Scale (IPC)
 9. Eysenck Personality Inventory Neuroticism Scale

بک‌فرم کوتاه^۱ پاسخ دادند. تعداد ۲۳ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن مانند پاسخ ناقص به مقیاس‌ها یا قرار نداشتن در گستره سنی مورد نظر، از تحلیل‌های آماری کنار گذاشته شد و بدین ترتیب نمونه پژوهش به ۶۷۷ نفر (۴۸۱ زن، ۱۹۶ مرد) کاهش یافت

ابزارهای سنجش

فهرست شادکامی پمبرتون (هرواس و وازکر، ۲۰۱۳). این فهرست ۲۱ ماده دارد و بهزیستی تلفیقی را به‌طور جامع اندازه‌گیری می‌کند. این فهرست دو حیطه دارد: بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده و بهزیستی تجربه‌شده. بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده ۱۱ ماده و چهار حیطه دارد: بهزیستی کلی (دو ماده)، بهزیستی فضیلت‌گرایانه (شش ماده و شش حیطه فرعی پذیرش خود^۲، روابط مثبت^۳، استقلال عمل^۴، تسلط محیطی^۵، رشد شخصی^۶ و هدف در زندگی^۷)، بهزیستی لذت‌گرایانه (دو ماده و دو حیطه فرعی عاطفه مثبت^۸ و عاطفه منفی^۹) و بهزیستی اجتماعی (یک ماده). بهزیستی تجربه‌شده با ۱۰ ماده، تجربه‌های مثبت (پنج ماده) و منفی (پنج ماده) روز گذشته را ارزیابی می‌کند.

برای اجرای پژوهش نخست فهرست شادکامی پمبرتون به فارسی ترجمه و درستی برگردان آن توسط سه متخصص تأیید و به‌صورت مقدماتی در مورد ۹ نفر اجرا شد. از آزمودنی‌ها خواسته شد تا مشکلات احتمالی در درک مفهوم عبارت‌ها را بیان کنند و پس از تصحیح برخی از موارد پیشنهادی، فرم نهایی در مورد دانشجویان اجرا شد. بر اساس راهنمای این فهرست، از آزمودنی‌ها خواسته شد تا هر یک از ماده‌های بخش اول آزمون را با دقت بخوانند و احساس خود را در مورد آن ماده از صفر (کاملاً مخالف) تا ۱۰ (کاملاً موافق) بیان کنند. در بخش دوم از آزمودنی‌ها خواسته شد که به هر یک از ۱۰ ماده بر اساس رویدادهای هیجانی مثبت و منفی روز گذشته خود پاسخ بدهند/خیر بدهند. در بخش بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده با استفاده از مقیاس لیکرت ۱۱‌نمره‌ای، هر ماده از صفر تا ۱۰

1. Beck Depression Inventory-Short Form (BDI-SF)
2. self-acceptance
3. positive relations (relatedness)
4. autonomy
5. environmental control
6. personal growth
7. purpose in life
8. positive affect
9. negative affect

نمره گذاری می‌شود. نمره ماده ۱۰، معکوس است. در بخش بهزیستی تجربه‌شده به هر ماده نمره صفر یا یک داده می‌شود. برای تجربه‌های مثبت و نبود تجربه‌های منفی در روز گذشته نمره یک لحاظ می‌شود. این بخش پنج ماده مثبت و پنج ماده منفی دارد. به پاسخ "بله" به ماده‌های ۱، ۳، ۵، ۷ و ۸ و پاسخ "خیر" به ماده‌های ۲، ۴، ۶، ۹ و ۱۰ نمره یک تعلق می‌گیرد. نمره کل این بخش بین صفر تا ۱۰ متغیر است. برای محاسبه نمره کل فهرست، نمره‌های دو بخش جمع و نتیجه بر ۱۲ تقسیم می‌شود. نتیجه، عددی از صفر تا ۱۰ خواهد بود.

هرواس و وازکز (۲۰۱۳) در پژوهش‌های متعددی با ۴۰۵۲ آزمودنی، هفت زبان و گستره سنی ۱۶ تا ۶۰ سال، ضرایب آلفای کرونباخ فهرست ۱۱ ماده‌ای بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده و فهرست ۲۱ ماده‌ای (هر دو حیطه)، برای ۹ کشور آلمان، هند، ژاپن، مکزیک، روسیه، اسپانیا، سوئد، ترکیه و آمریکا را محاسبه کردند. در ۹ نمونه هرواس و وازکز (۲۰۱۳) ضریب همبستگی بین دو شاخص بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده و تجربه‌شده از ۰/۶۴ تا ۰/۷۶ گزارش شد. همسانی درونی فهرست در همه کشورها بیش از ۰/۸۹ بود (به‌استثنای ترکیه ۰/۸۴). اعتبار به‌روش بازآزمایی با نمونه دانشگاهی ۵۳ نفر و با فاصله زمانی یک ماه، ۰/۸۸ گزارش شد. روایی این فهرست بر اساس محاسبه همبستگی بین شش قلمرو فرعی بهزیستی فضیلت‌گرایانه برگرفته از مقیاس‌های بهزیستی روان‌شناختی ریف^۱ (ریف، ۱۹۸۹) شامل: پذیرش خود، روابط مثبت، استقلال عمل، تسلط محیطی، رشد شخصی و هدف در زندگی به‌ترتیب ۰/۶۵ تا ۰/۸۳، ۰/۴۳ تا ۰/۶۷، ۰/۲۵ تا ۰/۴۶، ۰/۶۱ تا ۰/۸۱، ۰/۴۱ تا ۰/۶۳ و ۰/۶۱ تا ۰/۷۶ و مقیاس رضایت از زندگی (دینر و دیگران، ۱۹۸۵) و مقیاس شادکامی فاعلی (لیوبومیرسکی و لپر، ۱۹۹۹) به‌ترتیب ۰/۵۰ تا ۰/۷۷ و ۰/۶۹ تا ۰/۸۳ به‌دست آمد. ضرایب همبستگی بین این فهرست با فهرست عاطفه مثبت (واتسون، کلارک و تلجن، ۱۹۸۸) ۰/۴۵ تا ۰/۷۵ و با فهرست عاطفه منفی (واتسون و دیگران، ۱۹۸۸) ۰/۳۳ تا ۰/۶۰ - گزارش شد. نتایج به‌دست آمده اعتبار و روایی این فهرست را تأیید کرد (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳).

سیاهه شادکامی آکسفورد (آرگیل، مارتین و کراسلند، ۱۹۸۹). این سیاهه با ۲۹ ماده چهارگزینه‌ای شادکامی فرد را می‌سنجد. ۲۱ عبارت این سیاهه از سیاهه افسردگی بک^۲ (بک و

1. Ryff's Scales of Psychological Well-Being (SPWB)

2. Beck Depression Inventory (BDI)

همکاران، ۱۹۶۱) اقتباس و معکوس شده است. تفاوت فرم تجدیدنظرشده این سیاهه با فرم قبلی بسیار ناچیز است و تنها برخی از کلمه‌ها در گزینه‌ها برای بیان بهتر ماده‌ها تغییر کرده‌اند (علی‌پور و آگاه‌هریس، ۱۳۸۶). در این سیاهه هر ماده از صفر تا سه نمره گذاری می‌شود و جمع نمره‌های ماده‌های ۲۹ گانه، نمره کل سیاهه را تشکیل می‌دهد که دامنه آن از صفر تا ۸۷ و نمره بالاتر نشانه شادکامی بیشتر است. نمره بهنجار این سیاهه بین ۴۰ تا ۴۲ است.

آرگیل و دیگران (۱۹۸۹) ضریب آلفای کرونباخ سیاهه را ۰/۹۰ و اعتبار بازآزمایی را ۰/۷۸ گزارش کردند. همبستگی سیاهه با فهرست رضایت از زندگی آرگیل^۱ (آرگیل^۲، ۱۹۸۷)، مقیاس تعادل عاطفه برادبرن^۳ (برادبرن^۴، ۱۹۶۳) و سیاهه افسردگی بک (بک، ۱۹۷۶) به ترتیب ۰/۵۷، ۰/۳۲ و ۰/۵۲- به دست آمد (آرگیل و دیگران، ۱۹۸۹). علی‌پور و نوربالا (۱۳۷۸) ضریب آلفای کرونباخ سیاهه شادکامی آکسفورد را ۰/۹۳، اعتبار به‌روش دونیمه کردن ۰/۹۲ و اعتبار به‌روش بازآزمایی پس از ۳ هفته را ۰/۷۹ گزارش کردند. در پژوهش علی‌پور و آگاه‌هریس (۱۳۸۶) ضریب آلفای کرونباخ برای کل سیاهه تجدیدنظرشده (آرگیل، ۲۰۰۱) برابر با ۰/۹۱ بود. مقادیر ضرایب همبستگی بین شادکامی با افسردگی، برونگردی^۵ و نوروزگرایی^۶ به ترتیب برابر با ۰/۴۸-، ۰/۴۵ و ۰/۳۹- روایی همگرا و واگرای سیاهه شادکامی آکسفورد را تأیید کرد (علی‌پور و آگاه‌هریس، ۱۳۸۶). در این پژوهش آلفای کرونباخ سیاهه ۰/۹۳ و همبستگی بین سیاهه شادکامی آکسفورد با فهرست شادکامی پمبرتون (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳)، سیاهه افسردگی بک-فرم کوتاه (بک و بک^۷، ۱۹۷۲)، مقیاس حرمت خود روزنبرگ (روزنبرگ^۸، ۱۹۶۵)، مقیاس درونی بودن، افراد قدرتمند و شانس (لونسون^۹، ۱۹۸۱) و مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت آیزنک (آیزنک و آیزنک، ۱۹۶۸) به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۴-، ۰/۷۵، ۰/۵۲ و ۰/۷۰- به دست آمد.

مقیاس حرمت خود روزنبرگ (روزنبرگ، ۱۹۶۵). این مقیاس با ۱۰ ماده حرمت خود را به معنای ارزش کلی که فرد به خود نسبت می‌دهد، ارزشیابی می‌کند (هارتر^{۱۰}، ۱۹۹۰

1. Argyle
2. Argyle, M.
3. Bradburn Balanced Affect Scale
4. Bradburn
5. extroversion
6. neuroticism
8. Beck, A. T., & Beck, R. W.
9. Rosenberg, M.
10. Levenson, H.
11. Harter, S.

نقل از جاج، لاک، دوره‌ام و کلاگر^۱، ۱۹۹۸). این مقیاس مبتنی بر روش خود گزارش‌دهی است که پنج ماده ۱، ۲، ۴، ۶ و ۷ به شکل مثبت و پنج ماده دیگر (۳، ۵، ۸، ۹ و ۱۰) به طور معکوس نمره‌گذاری می‌شود. در این مقیاس از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود که به هر ماده بر اساس یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) پاسخ دهند. وزن ماده‌ها برای دستیابی به نمره کل حرمت خود برابرند. دامنه نمره فرد در این مقیاس از ۱۰ تا ۵۰ در نوسان است. نمره‌های بالا نشان‌دهنده سطوح بالای حرمت خود و نمره‌های پایین نمایانگر سطوح پایین حرمت خود است. بلازکوویچ^۲ و توماکا^۳ (۱۹۹۱) اعتبار این مقیاس را ۰/۷۷ تا ۰/۸۸ برآورد و روایی آن را تأیید کرده‌اند. محمدی (۱۳۸۴) اعتبار این مقیاس را با سه روش آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دونیمه کردن به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۸ و ۰/۶۸ و روایی هم‌زمان آن را مناسب گزارش کرده است. در پژوهش دیگری روایی این مقیاس بر اساس محاسبه همبستگی بین حرمت خود و سرسختی^۴ برابر ۰/۴۶ و اعتبار آن با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۵ به دست آمد (نعمت‌طاوسی و اکبرزاده‌حوری، ۱۳۹۱). در این پژوهش آلفای کرونباخ مقیاس ۰/۸۷ و روایی آن بر اساس محاسبه همبستگی بین حرمت خود با شادکامی، افسردگی، مسند مهارگری و نوروزگرایی به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۷۲، ۰/۵۵ و ۰/۶۷- به دست آمد.

مقیاس درونی بودن، افراد قدرتمند و شانس (لونسون، ۱۹۸۱). این مقیاس مسند مهارگری یعنی حد ادراک مهار زندگی و اطمینان به توانمندی در مهار پیامدها را اندازه‌گیری می‌کند. افراد با مسند مهارگری درونی اعتقاد دارند که رفتارشان زندگی آن‌ها را مهار می‌کند، درحالی‌که افراد با مسند مهارگری بیرونی باور دارند که زندگی آن‌ها توسط شانس، احتمال، تقدیر یا افراد قدرتمند مهار می‌شود (راتر^۵، ۱۹۶۶ نقل از جاج و لارسن^۶، ۲۰۰۱). این مقیاس ۸ ماده دارد که ماده‌های ۳ و ۴ آن به صورت معکوس و ماده‌های دیگر به صورت مستقیم مسند مهارگری را ارزشیابی می‌کنند. در این مقیاس از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود که بر اساس یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) به ماده‌ها پاسخ دهند. دامنه نمره فرد در این

1. Judge, T. A.
2. Blascovich, J.
3. Tomaka, J.
4. hardiness
5. Rotter, J. B.
6. Judge, T. A., & Larsen, R. J.

مقیاس از ۸ تا ۴۰ در نوسان است. نمره‌های بالا در این مقیاس نشان‌دهنده مسند مهارگری درونی و نمره‌های پایین نمایانگر مسند مهارگری بیرونی است. جاج و دیگران (۱۹۹۸) اعتبار این مقیاس را ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند. اوایلر^۱ (۲۰۰۷) نیز ضرایب آلفای کرونباخ این مقیاس را برای نمونه دانشجویان ۰/۷۰ و برای نمونه کارمندان ۰/۵۹ گزارش کرده است. در نمونه ایرانی نیز همبستگی بین مسند مهارگری با حرمت خود، خودکارآمدی تعمیم‌یافته، نوروزگرایی و خلق مثبت برابر با ۰/۳۶، ۰/۴۸، ۰/۳۳ و ۰/۲۸ و ضریب آلفای کرونباخ آن برابر با ۰/۴۲ به دست آمد (نعمت‌طاوسی و اکبرزاده‌حوری، ۱۳۹۱). در این پژوهش همبستگی بین مسند مهارگری با حرمت خود، شادکامی، افسردگی و نوروزگرایی به ترتیب ۰/۵۵، ۰/۵۲، ۰/۴۷ و ۰/۴۲ - به دست آمد. اعتبار این مقیاس به روش آلفای کرونباخ ۰/۵۷ گزارش شد.

مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت آیزنک (آیزنک و آیزنک، ۱۹۶۸). این مقیاس با ۱۲ ماده گرایش به سازش‌نیافتگی هیجانی و تجربه عواطف منفی مانند ترس، خصومت و افسردگی را ارزشیابی می‌کند. در این مقیاس آزمودنی بر اساس یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) به ماده‌ها پاسخ می‌دهد. دامنه نمره فرد در این مقیاس از ۱۲ تا ۶۰ در نوسان است. نمره‌های بالا، سطوح بالای نوروزگرایی را مشخص می‌کند. پژوهش‌ها متوسط اعتبار این مقیاس را ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند (کاروسو و تکیوویتز، بلکورت-دیتلوف و گوتلیب^۲، ۲۰۰۱). اوایلر (۲۰۰۷) نیز در پژوهش خود ضریب آلفای کرونباخ را در دو نمونه دانشجویی و کارمندان ۰/۹۰ گزارش کرده است. در پژوهش نعمت‌طاوسی و اکبرزاده‌حوری (۱۳۹۱) نیز همبستگی بین نوروزگرایی با حرمت خود، خودکارآمدی تعمیم‌یافته، مسند مهارگری و عاطفه مثبت برابر با ۰/۴۴، ۰/۶۱، ۰/۳۳ و ۰/۲۳ و ضریب آلفای کرونباخ آن نیز ۰/۸۹ گزارش شد. در این پژوهش همبستگی بین نوروزگرایی با حرمت خود، شادکامی، افسردگی و مسند مهارگری به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۷۲، ۰/۷۲ و ۰/۴۲ - به دست آمد. اعتبار این مقیاس به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش شد.

سیاهه افسردگی بک-فرم کوتاه (بک و بک، ۱۹۷۲). این سیاهه از نوع خودگزارش دهی ۱۳ ماده دارد و زمینه‌های مختلف نشانه‌شناسی افسردگی مانند افسردگی عاطفی، شناختی، انگیزشی و فیزیولوژیکی را می‌سنجد. هر ماده بر اساس یک مقیاس

1. Oyler, J. D.

2. Caruso, J.C

۴درجه‌ای از صفر تا سه نمره گذاری می‌شود. حداکثر نمره این آزمون ۳۹ است. در این سیاهه نمره صفر تا چهار بیانگر هیچ یا کمترین حد افسردگی، پنج تا هفت افسردگی خفیف، هشت تا ۱۵ افسردگی متوسط و ۱۶ به بالا افسردگی وخیم در نظر گرفته می‌شود. این سیاهه، ابزاری معتبر برای سنجش شدت نشانه‌های افسردگی است و اعتبار و روایی آن در پژوهش‌های متعدد تأیید شده است. بک، ریال و ریکلز^۱ (۱۹۷۴) همبستگی‌های بین فرم ۲۱ ماده‌ای و فرم کوتاه ۱۳ ماده‌ای را از ۰/۸۹ تا ۰/۹۷ گزارش کردند و نشان دادند که فرم کوتاه جانشین قابل قبولی برای فرم بلند است. لایت فوت و الیور^۲ (۱۹۸۵) ضریب آلفای کرونباخ این سیاهه را ۰/۸۷ و ضریب اعتبار بازآزمایی آن را با فاصله دو هفته ۰/۹۰ گزارش کردند. رینولدز و گولد^۳ (۱۹۸۱) همسانی درونی سیاهه را ۰/۸۳ و برای فرم اصلی (۲۱ ماده) ۰/۸۵ به دست آوردند. در پژوهش رجیبی (۱۳۸۴) با تحلیل مؤلفه‌های اصلی دو عامل به دست آمد: عامل اول، عاطفه منفی نسبت به خود، ۹/۴۳ درصد واریانس و عامل دوم، بی‌لذتی، ۶/۸ درصد واریانس ماده‌های سیاهه را تبیین کرد. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ و دونیمه کردن سیاهه ۰/۸۹ و ۰/۸۲ و ضریب همبستگی بین دو فرم ۰/۶۷ گزارش شد. ضریب همبستگی فرم کوتاه ۱۳ ماده‌ای و فرم ۲۱ ماده‌ای در حد متوسط بود که معرف روایی همگرایی سیاهه است. این یافته با یافته‌های لایت فوت و الیور (۱۹۸۵) و رینولدز و گولد (۱۹۸۱) مطابقت داشت. در این پژوهش همبستگی بین افسردگی با حرمت خود، شادکامی، نوروزگرایی و مسند مهارگری به ترتیب ۰/۷۲، -۰/۸۰، ۰/۷۲ و ۰/۴۷- به دست آمد. اعتبار این مقیاس به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش شد. اعتبار فهرست شادکامی پمبرتون از طریق روش همسانی درونی و بازآزمایی با فاصله زمانی دو ماه، روایی همگرایی فهرست از طریق محاسبه ضریب همبستگی نمره‌های فهرست شادکامی پمبرتون با نمره‌های سیاهه شادکامی آکسفورد، مقیاس حرمت خود روزنبرگ و مقیاس درونی بودن، افراد قدرتمند و شانس و روایی واگرایی فهرست از طریق محاسبه ضریب همبستگی نمره‌های فهرست شادکامی پمبرتون با نمره‌های مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت

1. Beck, A. T., Rial, W. Y., & Rickels, K.

2. Lightfoot, S. L., & Oliver, J. M.

3. Reynolds, W. M., & Gould, J. W.

آیزنک و سیاهه افسردگی بک مشخص شد. برای تعیین روایی سازه نیز از تحلیل عاملی تأییدی^۱ با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی^۲ استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین سنی آزمودنی‌ها ۲۲/۵۷، انحراف استاندارد ۴/۷۶۱ و گستره سنی ۱۸ تا ۴۰ سال بود. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه مورد بررسی در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه نمونه

متغیر	تعداد	درصد
جنس		
مرد	۱۹۶	٪۲۹
زن	۴۸۱	٪۷۱
تاهل		
مجرد	۵۸۰	٪۸۵/۷
متاهل	۹۱	٪۱۳/۴
مطلقه	۵	٪۰/۷
شغل		
شاغل	۱۲۸	٪۱۸/۹
بی‌کار	۴۵۹	٪۸۱/۱
تحصیلات		
کاردانی	۸	٪۱/۲
کارشناسی	۵۴۵	٪۸۰/۵
کارشناسی ارشد	۶۱	٪۹/۰
دکتر	۶۳	٪۹/۳
دانشکده		
هنر و معماری از واحد تهران جنوب	۳۲۵	٪۴۸/۰
پزشکی از واحد پزشکی	۲۰۹	٪۳۰/۹
فنی و مهندسی از واحد علوم و تحقیقات	۱۴۳	٪۲۱/۱

در جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد و ضریب آلفای کرونباخ در صورت حذف هریک از ماده‌ها و نمره کل فهرست شادکامی پمبرتون منعکس شده است.

جدول ۲. خلاصه یافته‌های توصیفی و ضریب آلفای هریک از ماده‌ها در صورت حذف

ماده‌ها	M	SD	کجی	کشیدگی	α در صورت حذف ماده
۱	۶/۸۲	۲/۰۳۹	-۰/۴۹۶	-۰/۰۵۲	۰/۸۸۷

1. Confirmatory Factor Analysis (CFA)
2. maximum likelihood

۰/۸۸۶	۰/۰۰۶	-۰/۶۴۶	۲/۳۳۸	۶/۷۰	۲
۰/۸۸۳	-۰/۳۵۷	-۰/۵۲۵	۲/۴۱۹	۶/۵۲	۳
۰/۸۸۵	-۰/۲۳۳	-۰/۵۰۸	۲/۳۵۸	۶/۴۸	۴
۰/۸۹۶	-۰/۰۵۹	-۰/۷۱۵	۲/۵۶۲	۶/۹۵	۵
۰/۸۹۵	-۰/۰۶۷	-۰/۶۶۷	۲/۵۶۲	۶/۷۶	۶
۰/۸۸۸	۰/۶۴۸	-۰/۷۸۰	۲/۰۶۳	۶/۸۹	۷
۰/۸۹۳	۰/۷۸۴	-۰/۸۳۳	۲/۰۸۳	۷/۲۵	۸
۰/۸۹۴	-۰/۲۶۴	-۰/۶۷۱	۲/۶۳۸	۶/۷۷	۹
۰/۸۹۸	-۰/۶۴۹	۰/۳۷۷	۲/۷۳۷	۶/۰۸	۱۰
۰/۸۹۷	-۰/۶۴۷	۰/۴۳۳	۲/۷۰۵	۳/۲۵	۱۱
۰/۸۹۳	-۰/۷۹۷	-۰/۱۱۶	۲/۴۴۲	۵/۳۵	۱۲
۰/۹۰۰	۰/۱۸۸	-۰/۴۹۰	۱/۵۳۸	۵/۷۴	نمره کل

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد هیچ‌یک از متغیرهای پژوهش انحراف جدی از توزیع بهنجار ندارد. بر اساس نظر اغلب مؤلفان، کجی توزیع نمره‌ها در دامنه (۲ و ۲-) و کشیدگی در دامنه (۳ و ۳-) را می‌توان بهنجار فرض کرد. میانگین و انحراف استاندارد نمره کل فهرست به ترتیب ۵/۷۴ و ۱/۵۴ به دست آمد.

اعتبار فهرست از طریق همسانی درونی برابر با ۰/۹۰ است. تأثیر حذف هر ماده بر افزایش آلفای کرونباخ بررسی شد. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که حذف هیچ ماده‌ای اعتبار فهرست را بالا نمی‌برد. اعتبار بازآزمایی در نمونه ۵۷ نفری با فاصله زمانی دو ماه اعتبار بالای این ابزار را نشان می‌دهد ($r=0/92$).

همبستگی فهرست شادکامی پمبرتون با سیاهه شادکامی آکسفورد ($r=0/83$)، مقیاس حرمت خود روزنبرگ ($r=0/77$) و مقیاس درونی بودن و افراد قدرتمند و شانس ($r=0/52$) مثبت و معنادار بود ($P < 0/001$). این فهرست با سیاهه افسردگی بک-فرم کوتاه ($r=0/80$) - $r=$ و مقیاس نوروزگرایی سیاهه شخصیت آیزنک ($r= -0/72$) همبستگی منفی معنادار داشت ($P < 0/001$). این نتایج بیانگر روایی همگرا و واگرایی مناسب این فهرست برای اندازه‌گیری شادکامی است. به منظور بررسی روایی سازه و تعیین تعداد عامل‌های فهرست شادکامی پمبرتون از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شد. کفایت نمونه و همبستگی

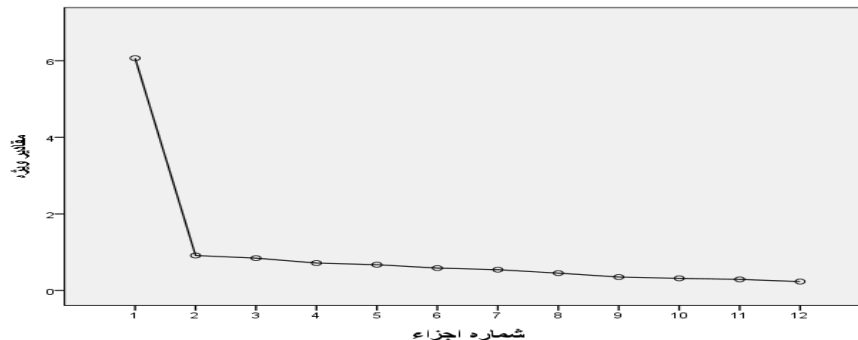
متقابل، شاخص کفایت نمونه‌برداری کیسر-میر-اولکین (KMO)، دترمینان ماتریس همبستگی و معناداری مشخصه کرویت بارتلت بررسی شد. نتایج شاخص کفایت نمونه-برداری کیسر-میر-اولکین ($KMO = 0/94$) و آزمون کرویت بارتلت ($\chi^2 = 4016/651$) و $sig = 0/001$ نشان داد که داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب است.

برای تصمیم‌گیری در مورد تعداد عامل‌ها از روش معیار کیسر و نمودار شیب کتل^۱ (کتل ۲ (۱۹۶۶) (شکل ۱) استفاده شد. بر اساس معیار کیسر تنها عامل‌هایی که ارزش ویژه یک یا بیشتر دارند برای بررسی بیشتر حفظ شد. طبق مبانی نظری ساخت ابزار می‌توان ۵ عامل احتمالی را برای فهرست شادکامی پمبرتون در نظر گرفت، که ارزش ویژه هر یک از این عوامل در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. بارهای عاملی، ارزش ویژه و تبیین واریانس عامل‌ها

عامل‌ها					ماده‌ها
۵	۴	۳	۲	۱	
				۰/۸۲۴	۱
				۰/۸۱۳	۲
				۰/۸۵۳	۳
				۰/۸۳۶	۴
	-۰/۴۱۸		۰/۳۰۳	۰/۶۳۳	۵
۰/۵۲۱				۰/۶۳۷	۶
	۰/۵۴۷	۰/۶۲۶		۰/۴۹۳	۷
۰/۵۵۳				۰/۶۸۱	۸
۰/۴۹۰				۰/۶۶۴	۹
			-۰/۶۰۰	۰/۵۶۵	۱۰
	۰/۴۲۴	-۰/۴۷۶	۰/۶۲۱	۰/۴۲۷	۱۱
				۰/۶۸۶	۱۲
۰/۷۱۵	۰/۷۶۳	۰/۸۸۵	۰/۹۱۴	۵/۶۹۰	ارزش ویژه
۵/۹۶۰	۶/۳۶۲	۷/۳۷۸	۷/۶۲۰	۴۷/۴۱۵	درصد واریانس

1. Cattell's scree plot
2. Cattell, R. B.

نمودار ۱. نمودار شیب کتل

در نمودار شیب کتل، ارزش ویژه بر روی محور عمودی و تعداد مؤلفه‌های اصلی بر محور افقی قرار دارد. این نمودار، منحنی تفاوت‌های ارزش‌های ویژه است که نقطه عطف نمودار شیبدار را (که همان نقطه‌ای است که شیب منحنی کم شده و منحنی تقریباً به صورت افقی درمی‌آید) تعریف می‌کند. در شکل ۱ دیده می‌شود که شیب نمودار بعد از عامل اول از بین رفته و قسمت افقی نمودار از عامل دوم آغاز می‌شود. در نهایت، پس از اجرای تحلیل عاملی، استخراج عامل‌های متعدد، و با توجه به مفروضه‌های تحلیل عاملی، ارزش ویژه عامل‌ها، درصد تبیین واریانس توسط هر عامل و نمودار شیب کتل، یک عامل استخراج شد که به تنهایی ۴۷ درصد از واریانس را تبیین می‌کند و با نتایج به دست آمده از پژوهش هرواس و وازکز (۲۰۱۳) مطابقت دارد. آزمون تحلیل مؤلفه‌های اصلی با دو عامل فرضی اجرا شد. نتایج تحلیل عامل‌ها با چرخش متعامد واریماکس و متمایل ابلیمین در جدول ۴ منعکس شده است.

جدول ۴. خلاصه تحلیل مؤلفه‌های اصلی و بارهای عاملی با چرخش متعامد (واریماکس) و متمایل (ابلیمین)

ماده‌ها	عامل‌ها بدون چرخش		عامل‌ها با چرخش متعامد (روش واریماکس)		عامل‌ها با چرخش متمایل (روش ابلیمین)	
	۱	۲	۱	۲	۱	۲
۱	۰/۸۲۴		۰/۸۴۱		۰/۸۲۳	
۲	۰/۸۱۳		۰/۸۰۸		۰/۸۱۲	
۳	۰/۸۵۳		۰/۸۳۷		۰/۸۴۹	
۴	۰/۸۳۶		۰/۸۳۰		۰/۸۳۵	

ماده‌ها	عامل‌ها بدون چرخش		عامل‌ها با چرخش متعامد (روش واریماکس)		عامل‌ها با چرخش متمایل (روش ابلیمین)	
	۱	۲	۱	۲	۱	۲
۵	۰/۶۳۳	۰/۳۰۳	۰/۵۸۶	۰/۳۲۸	۰/۶۲۱	۰/۳۹۱
۶	۰/۶۳۷		۰/۶۱۹		۰/۶۳۳	
۷	۰/۴۹۳		۰/۴۹۲		۰/۴۹۳	
۸	۰/۶۸۱		۰/۶۸۳		۰/۶۷۹	
۹	۰/۶۶۴		۰/۶۷۲		۰/۶۶۶	
۱۰	۰/۵۶۵	۰/۶۲۱	۰/۶۵۰	-۰/۵۸۲	۰/۵۸۷	-۰/۵۱۲
۱۱	۰/۴۲۷	-۰/۶۰۰	۰/۳۳۵	۰/۶۴۱	۰/۴۰۴	۰/۶۷۷
۱۲	۰/۶۸۶		۰/۷۰۸		۰/۶۹۲	

نتایج تحلیل عامل‌های فهرست شادکامی تنها یک عامل را تأیید کرد. تمامی ماده‌ها بار عاملی بالایی داشتند. بیشترین بار عاملی بدون چرخش مربوط به ماده ۳ بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده (فکر می‌کنم زندگی مفید و معناداری دارم) و کمترین بار عاملی مربوط به ماده ۱۱ (فکر می‌کنم در جامعه‌ای زندگی می‌کنم که به من اجازه می‌دهد به‌طور کامل استعدادهای بالقوه‌ام را بشناسم) بود. تحلیل عاملی فهرست شادکامی پمیرتون با مدل اندازه‌گیری تک‌عاملی و روش حداکثر درست‌نمایی اجرا شد. نتایج استانداردشده در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۵. خلاصه یافته‌های تحلیل عاملی تأییدی پس از اصلاح

ماده-ها	تخمین استاندارد نشده	خطای استاندارد	مقدار بحرانی	سطح معناداری	تخمین استاندارد شده
۱	۱/۰۰۰				۰/۷۹۵
۲	۱/۱۶۲	۰/۰۵۰	۲۳/۱۵۹	۰/۰۰۱	۰/۸۲۵
۳	۱/۲۹۸	۰/۰۵۱	۲۵/۶۰۵	۰/۰۰۱	۰/۸۶۹
۴	۱/۲۱۶	۰/۰۵۰	۲۴/۳۱۰	۰/۰۰۱	۰/۸۳۵
۵	۰/۹۵۶	۰/۰۵۹	۱۶/۲۸۶	۰/۰۰۱	۰/۶۰۵
۶	۰/۸۲۹	۰/۰۵۶	۱۴/۹۰۸	۰/۰۰۱	۰/۵۶۰
۷	۱/۰۰۶	۰/۰۸۹	۱۱/۳۱۱	۰/۰۰۱	۰/۴۳۶

۰/۶۳۴	۰/۰۰۱	۱۷/۲۲۲	۰/۰۴۷	۰/۸۱۵	۸
۰/۵۸۲	۰/۰۰۱	۱۶/۶۸۲	۰/۰۵۷	۰/۹۴۷	۹
۰/۴۸۶	۰/۰۰۱	۱۳/۹۳۱	۰/۰۵۹	۰/۸۲۰	۱۰
۰/۳۹۳	۰/۰۰۱	۱۰/۱۰۷	۰/۰۶۵	۰/۶۵۵	۱۱
۰/۶۲۰	۰/۰۰۱	۱۶/۷۸۵	۰/۰۵۶	۰/۹۳۵	۱۲

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد تمامی ۱۲ ماده دارای مقدار بحرانی معنادار و بار عاملی بالاتر از ۰/۳ است. در نتیجه ماده‌ای حذف نشد و تمام ۱۲ ماده در مدل باقی ماندند. پس از اصلاح مدل با توجه به شاخص‌های خرد دو به درجه آزادی ($X^2/df=2/472$)، شاخص برازندگی تطبیقی^۱ ($CFI=0/979$)، شاخص برازندگی تعدیل یافته^۲ ($AGFI=0/970$)، ریشه دوم واریانس خطای تقریب^۳ ($RMSA=0/047$) و شاخص برازندگی غیر تطبیقی^۴ ($NFI=0/966$) مدل از برازش مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

اساس فهرست شادکامی پمبرتون (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳) تلفیق مفهومی روی آوردهای کنونی به منظور تعریف و اندازه‌گیری بهزیستی است. نتایج این پژوهش و بررسی‌های هرواس و وازکز (۲۰۱۳) نشان داد که این فهرست ابزاری معتبر و روا برای اندازه‌گیری بهزیستی است. مزایای این فهرست نسبت به فهرست‌های پیشین بهزیستی شایان توجه است (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳). از دیدگاه مفهومی، این اولین ابزاری است که همه حیطه‌های اصلی بهزیستی توصیف شده در نظریه‌های فعلی را پوشش می‌دهد. فهرست به گونه‌ای طراحی شده است که بحث‌ها و مشاجرات رایج در مورد روی آورد فضیلت‌گرا در مقابل لذت‌گرا و روی آورد به‌خاطر سپرده‌شده در مقابل تجربه‌شده را مورد توجه قرار می‌دهد (هرواس و وازکز، ۲۰۱۳). در مقایسه با دیگر ابزار بهزیستی که اخیراً منتشر شده‌اند،

1. Comparative Fit Index (CFI)
2. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)
3. Root Mean Square Error of Approximation (RMSA)
4. Non-Normed Fit Index (NFI)

فهرست شادکامی پمبرتون دارای حسی کامل‌تر و دقیق‌تر از سازه شادکامی است. این ابزار برخلاف ابزارهای دیگر شامل بخش بهزیستی تجربی است. همسو با هرواس و وازکر (۲۰۱۳) نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بهزیستی به‌خاطر سپرده‌شده و تجربه‌شده دو سازه مرتبط، اما متفاوت و مجزاست. بخش بهزیستی تجربه‌شده بسته به نیازهای محقق و ویژگی‌های نمونه در فهرست لحاظ می‌شود. افزون بر آن، انتخاب همه ماده‌های این مقیاس به‌طور تجربی، پس از مقایسه با اندازه‌های دیگر در حیطه بهزیستی انجام شده است. هدف از طراحی و اعتبارسنجی فهرست شادکامی پمبرتون تهیه اندازه‌ای ترکیبی و اندازه‌های اختصاصی ابعاد مختلف بهزیستی است (هرواس و وازکر، ۲۰۱۳). بدین لحاظ، این ابزار می‌تواند زمانی که ماده‌های آن به‌عنوان شاخص‌های اختصاصی و مستقل به‌کار برده می‌شوند، ابزاری تشخیصی باشد.

در این پژوهش برای اولین بار روایی و اعتبار نسخه انگلیسی فهرست شادکامی پمبرتون در گروهی از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی آزمون شد. همسو با نتایج مطالعات هرواس و وازکر (۲۰۱۳) یافته‌های حاصل از روش تحلیل عاملی تأییدی در نمونه دانشجویان ایرانی، از استخراج یک عامل حمایت‌کرد و نشان داد که فهرست شادکامی پمبرتون تک‌عاملی است. به‌طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که نسخه فارسی فهرست شادکامی پمبرتون در جامعه دانشجویان از ویژگی‌های روان‌سنجی رضایت‌بخش و قابل‌قبولی برخوردار است و پژوهشگران می‌توانند از آن به‌عنوان ابزاری معتبر برای آگاهی از تغییرات در بهزیستی، اندازه‌گیری شادکامی و بهزیستی در افراد و جوامع و پژوهش‌های حیطه روان‌شناسی مثبت‌نگر استفاده کنند.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که نمونه این پژوهش فقط شامل دانشجویان ۱۸ تا ۴۰ سال دانشگاه آزادشهر تهران بود و بنابراین، نتایج آن را نمی‌توان به سایر نقاط کشور و گروه‌های سنی دیگر تعمیم داد. پیشنهاد می‌شود که با توجه به اینکه عوامل متعددی در شادکامی دخیل است، در پژوهش‌های آتی چند ماده به این فهرست اضافه شود تا عوامل مختلف دخیل در شادکامی را تحت پوشش قرار دهد و نتایج مطمئن‌تری به‌دست آید. همچنین، نظر به اینکه ماده ۱۱ این آزمون کمترین بار عاملی در تحلیل عاملی‌ها را نشان داد و از آنجایی که به‌نظر می‌رسد بیشتر از آنکه این مسئله توجیه آماری داشته باشد توجیه فرهنگی دارد، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی بیشتر بررسی شود.

منابع

- رجبی، غ. (۱۳۸۴). ویژگی‌های روان‌سنجی ماده‌های فرم کوتاه پرسشنامه افسردگی بک. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۱(۴)، ۲۸-۳۵.
- علی‌پور، ا. و آگاه‌هریس، م. (۱۳۸۶). اعتبار و روایی فهرست شادکامی آکسفورد در ایرانی‌ها. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، ۳(۱۲)، ۲۸۷-۲۹۸.
- علی‌پور، ا. و نوربالا، ا. (۱۳۷۸). بررسی مقدماتی و پایایی پرسشنامه شادکامی آکسفورد در دانشجویان دانشگاه تهران. فصلنامه اندیشه و رفتار، ۵(۱ و ۲)، ۶۴-۵۵.
- محمدی، ن. (۱۳۸۴). بررسی مقدماتی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس حرمت خود روزنبرگ. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، ۱(۴)، ۳۲۰-۳۱۳.
- نعمت‌طاوسی، م. و اکبرزاده‌حوری، ش. (۱۳۹۱). روی آورد خلقی رضایت‌شغلی: هسته ارزشیابی‌های خود در محیط کار. فصلنامه علوم رفتاری، ۶(۲)، ۱۱۸-۱۱۱.
- هومن، ح. ع. (۱۳۸۵). تحلیل داده‌های چند متغیری در پژوهش رفتاری. تهران: انتشارات پیک فرهنگ.

- Andrews, F. M., & Crandall, R. (1976). The validity of measures of self-reported well-being. *Social Indicators Research*, 3(1), 1-19.
- Argyle, M., & Crossland, J. (1987). The dimensions of positive emotions. *British Journal of Social Psychology*, 26(2), 127-137.
- Argyle, M., Martin, M., & Crossland, J. (1989). Happiness as a function of personality and social encounters. *Recent advances in social psychology: An international perspective*, 189-203.
- Beck, A. T., & Beck, R. W. (1972). Screening depressed patients in family practice: A rapid technic. *Postgraduate medicine*, 52(6), 81-85.
- Beck, A. T., Rial, W. Y., & Rickels, K. (1974). Short form of depression inventory: cross-validation. *Psychological reports*.
- Beck, A. T., Ward, C. H., Mendelson, M., Mock, J., & Erbaugh, J. (1961). An inventory for measuring. *Archives of general psychiatry*, 4, 561-571.
- Blascovich, J., & Tomaka, J. (1991). Measures of self-esteem. *Measures of personality and social psychological attitudes*, 1, 115-160.
- Caruso, J. C., Witkiewitz, K., Belcourt-Dittloff, A., & Gottlieb, J. D. (2001). Reliability of scores from the Eysenck Personality Questionnaire: A reliability generalization study. *Educational and Psychological Measurement*, 61(4), 675-689.
- Cattell, R. B. (1966). The scree test for the number of factors. *Multivariate behavioral research*, 1(2), 245-276.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Hedonia, eudaimonia, and well-being: An introduction. *Journal of happiness studies*, 9(1), 1-11.

- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological bulletin*, 95(3), 542.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual review of psychology*, 54(1), 403-425.
- Eysenck, H. J. (1963). Eysenck Personality Inventory (EPI). *Educational and Industrial Testing Service, San Diego*.
- Eysenck, M. W. (1990). *Happiness facts and myths*. East Sussex, England: Erlbaum.
- Fordyce, M. W. (2005). A review of research on the happiness measures: A sixty second index of happiness and mental health. In *Citation classics from social indicators research* (pp. 373-399). Springer, Dordrecht.
- Gurin, G., Veroff, J., & Feld, S. (1960). Americans view their mental health: A nationwide interview survey.
- Hervás, G., & Vázquez, C. (2013). Construction and validation of a measure of integrative well-being in seven languages: The Pemberton Happiness Index. *Health and quality of life outcomes*, 11(1), 66.
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences*, 33(7), 1073-1082.
- Joseph, S., & Lewis, C. A. (1998). The Depression-Happiness Scale: Reliability and validity of a bipolar self-report scale. *Journal of clinical psychology*, 54(4), 537-544.
- Judge, T. A., & Larsen, R. J. (2001). Dispositional affect and job satisfaction: A review and theoretical extension. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 86(1), 67-98.
- Judge, T. A., Locke, E. A., Durham, C. C., & Kluger, A. N. (1998). Dispositional effects on job and life satisfaction: The role of core evaluations. *Journal of applied psychology*, 83(1), 17.
- Kammann, R., & Flett, R. (1983). Affectometer 2: A scale to measure current level of general happiness. *Australian journal of psychology*, 35(2), 259-265.
- Keyes, C. L. (2006). Subjective well-being in mental health and human development research worldwide: An introduction. *Social indicators research*, 77(1), 1-10.
- Levenson, H. (1981). Differentiating among internality, powerful others, and chance.
- Lightfoot, S. L., & Oliver, J. M. (1985). The Beck Inventory: Psychometric properties in university students. *Journal of Personality Assessment*, 49(4), 434-436.
- Lyubomirsky, S. (2001). Why are some people happier than others? The role of cognitive and motivational processes in well-being. *American psychologist*, 56(3), 239.

- Lyubomirsky, S., & Lepper, H. S. (1999). A measure of subjective happiness: Preliminary reliability and construct validation. *Social indicators research*, 46(2), 137-155.
- Lyubomirsky, S., Tkach, C., & DiMatteo, M. R. (2006). What are the differences between happiness and self-esteem. *Social Indicators Research*, 78(3), 363-404.
- Oyler, J. D. (2007). *Core Self-Evaluations and Job Satisfaction: The Role of Organizational and Community Embeddedness* (Doctoral dissertation, Virginia Tech).
- Parducci, A. (1995). *Happiness, pleasure, and judgment: The contextual theory and its applications*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Reynolds, W. M., & Gould, J. W. (1981). A psychometric investigation of the standard and short form Beck Depression Inventory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 49(2), 306.
- Rosenberg, M. (2015). *Society and the adolescent self-image*. Princeton university press.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual review of psychology*, 52(1), 141-166.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of personality and social psychology*, 57(6), 1069.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2013). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. In *The exploration of happiness* (pp. 97-116). Springer, Dordrecht.
- Seligman, M. E., Steen, T. A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: empirical validation of interventions. *American psychologist*, 60(5), 410.
- Stones, M. J., Kozma, A., Hirdes, J., Gold, D., Arbuckle, T., & Kolopack, P. (1996). Short happiness and affect research protocol (SHARP). *Social Indicators Research*, 37(1), 75-91.
- Veenhoven, R. (1997). Advances in understanding happiness. *Revue québécoise de psychologie*, 18(2), 29-74.
- Veenhoven, R. (2003). Hedonism and happiness. *Journal of happiness studies*, 4(4), 437-457.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *Journal of personality and social psychology*, 54(6), 1063.